

Ő valóban a szeretet Istene?

Megfontolások Isten haragos és ítélő magatartásáról az Ószövetségben.

1. Az ótestamentum Istenének ma nincs jó hírneve

Isten viselkedése a (mai) olvasót gyakran irritálja és zavarja. Isten önkényesen pusztít? Népeket eltöröl? Hogyan értsük a bosszúsoltárokat?

„Isten indulatos, durva, dühöngő, elvetemült, erőszakos, pusztít.. kiszámíthatatlanul gonosz vagy éppen közömbös.. milyen Isten ez? Nincs szükségünk egy ilyen kegyetlen önkényuralkodóra...”

Támadások érik a keresztényeket és a zsidókat, nem csak akadémiai szinten, hanem a közvélekedésben sunyi módon is. De nem akarjuk ezeket figyelmen kívül hagyni vagy egyszerűen simára vasalni. Nem futunk el a kihívás elől.

- *Richard Dawkins (biológus, Isten-őrület szerzője): „az Ősz Istene a legkellemetlenebb személy, akivel valaha találkoztam.. féltékenykedik és még büszke is rá, fanatikusan felügyelő”*
- Christopher Hitchens: „Az Úr nem pásztor – ahogy a vallás megmérgezi a világot (2007)”

2. Elgondolkodni és megoldásokat keresni

Használjuk az agyunkat - ez is istenimádat. Ne intézzük el csípőből, megszokott vagy rövidre-zárt magyarázatokkal.

- szövegű értelmezéshez ragaszkodni, a nyelvtani-irodalmi jelentést komolyan véve nem félre- vagy belemagyarázni („meg van írva”)
- elfogadható és tartható magyarázat az irritáló eseményekre
- A kontextus mindig lényeges, ne ragadjuk ki az összefüggésből az igéket. Különbözik minden lapos és felszínes lesz, ha egy szinten akarjuk az egész Bibliát értelmezni (Pl jó okunk van arra, hogy nem körülmetélkedünk vagy nem tartjuk kötelezőnek az étkezési előírásokat.)
- Hosszú története van annak, hogy szétválasztják a két testamentumot. Mintha 2 Isten jelenne meg, egy kegyetlen Isten és a kedves, jóságos Jézus(ka). Markion már a 2. századtól megszúrta a Bibliát, meg akarta tisztítani a zsidóságtól. Kiszortírozott bizonyos részeket.

A Biblia egységét szeretnénk megőrizni, amikor Isten lényéről és viselkedéséről elmélkedünk. Nem akarunk saját képet alkotni - csak annyiban, amennyit kinyilatkoztatott. Óvatosan járunk el, nem öntelten. Először is el kell ismernünk, hogy Isten bizony haragos, indulatos, megöl, elpusztít, büntet és ítél.

Az alábbi anekdota jól szemlélteti, hogyan gondolkodunk gyakran Istenről:

„Isten agyonüt egy villámmal, ha szitkozódsz.” Golfpályán játszik egy munkatárs a főnökével. Mindig eltéveszti a célt: „ó nemigaz, mellé”. A főnök mindig figyelmezteti a fenti mondattal. A 3. után belecsap egy villám a főnökbe, miközben hallatszik egy hang: „ó nemigaz mellé”.

Uza esete a frigyládjával (1Sám4-5)

Isten első ránézésre kegyetlenül reagál. De nézzük meg pontosabban. A szövetség ládája Isten jelenlétét testesítette meg, ezért csak a papok vállán lehetett szállítani. Isten szent, nem mindegy hogyan viszonyulunk hozzá. Ha haragszik, arra komoly oka van. Ez a szállítási mód sértő volt Isten számára. Mintha azt üzennék, hogy nem vesszük őt komolyan (milyen lenne ma a miniszterelnököt egy csomagtartóban utaztatni?). Az Istennek való engedelmesség nem opcionális/választható.

Közömbösségük tünetszerű volt. Kifejezte a szövetséghez való viszonyulásukat. Isten sokszor türelmes és nem büntet. Itt azonban már megelégedte és fel akarta hívni a figyelmüket. Ez nem alaptalan büntetés, nem önkényes eljárás. Viszont nem szabály, hanem egyszeri üdvtörténeti jelenet, nem megismételhető.

Az egész Biblia azt üzeni, hogy a bűn tulajdonképpen konzekvenciája és jogos büntetése a halál. Ilyen szemüveggel nem meglepő az sem, ahogy Isten Anániás és Zafira esetében eljár (Apcsel5 újszövetség!). Az emberek 99,99%-a azonban nem hal meg azonnal helyben.

Tehát Isten egyszeri felrázó, felébresztő akciója. Emlékezzünk, hogy Isten „chäsäd” (azaz kegyelmes és szerető), lehetőséget ad a megtérésre, a természetes következménytől való megmenekülésre. Az Úr késedelmes a haragra (ap). Szó szerint hosszútűró, hosszú az orra. Meghallja népének jajgatásait. (Mózes 4 kifogását is tudomásul veszi mire az 5. után megharagszik. Segíteni szeretne a népének, de Mózes makacsul ellenáll.)

Isten türelmes, kibírja, tartósan képes (el)hordozni az embert, gazdag a kegyelme. Lényéből nem a büntetés jön elsősorban, hanem irgalom és szeretet. Amikor azonban közbelép, akkor már tele van a hócipő. Egy üdvtörténeti fordulat előtt vagyunk, kivételes eset, nem ez a napi kenyere. Sokat kibír. Nagy levegőt vesz, mielőtt megharagudna. Isten szeretet. Kegyelme gazdag és túlradó. Hűség és állandó 1000 generáción át.

Assír mézszárlás (185.000 ember)

Megoldási javaslatok:

- hiperbolikus számok, túlzó állítások
- nem a keresztény kánonhoz tartozik (Markion óta az áhítatos és tudományos irodalomban is)

Mi szeretnénk azonban a szöveg mondanivalójához ragaszkodni. Isten tetteit üdvtörténeti összefüggésben kell értelmezni. Háborúban vagyunk. Júdát fenyegetik, az assírok rendkívül agresszívek. Szanherib gúnyolja Istent. Erre reagál először az Úr - figyelmezteti, majd megsemmisíti Szanherib seregét és megszabadítja népét. Tehát saját népe és dicsősége védelmében történt. Néha bizony közbe kell lépnie, különleges alkalmakkor megtette és ezzel példát statuál. Nem kicsúsztak a dolgok a kezei közül.

A kánaániak eltörlése (5Móz20)

Nem tűnik túl humánusnak (Isten nem ember!). Bálványimádás és erkölcstelenség volt az oka. Egyszeri bánásmód, nem megismételhető – Isten igazságossága és szentsége jut kifejeződésre. A kontextus figyelembe vétele, ne alkalmazzuk rögtön a mai élethelyzetünkre.

3. Akkor milyen is valójában a mi Istenünk?

Ne söpörjük szőnyeg alá a kérdéseket és problémákat. Jahwe és Jézus két különböző személy, de ugyanaz az Isten. Késedelmes a haragra, viszont gyors a szeretetre. Szentsége és igazságossága nem korlátozza kegyelmét.

Ajánlott irodalom

- Beale: Ilyen a szeretet Istene?
- Alister McGrath: Új ateizmus
- John Lennox: Isten keresztútjában

Dr Berthold Schwarz docens a gießeni FTH teológiai főiskolán. Főbb szakterületei a Krisztusról (krisztológia), üdvösségről (szoteriológia) és a keresztény jövőbe vetett reménységről (eszkatológia) szóló tan, illetve Izrael és a gyülekezet viszonya. Doktori munkája során a törvény és kegyelem összefüggéseiről kutatott J. N. Darby-nál, könyveket és cikkeket publikált írásmagyarázat, üdvtörténet és Izrael témákban.